

Altijd kerstmis.

“Als God alleen geboren zou zijn in Jezus Christus, honderden jaren geleden, dan hebben wij daar in onze tijd niets aan. Ieder mens – man en vrouw – moet zwanger worden van God en God baren, steeds opnieuw”. (Meister Eckhart o.p. rond 1315.)

Wil deze Dominicaan ons het leuke feestje afpakken, dat kerstmis is? Integendeel. Hij wil de spirituele betekenis van dit feest uit de sfeer halen van een herinnering aan wat ooit in Bethlehem gebeurde, en het eigentijds laten worden. Hoe bedoelt hij dat? Ik ga proberen om zijn geloof over dit onderwerp onder woorden te brengen, ook voor mijzelf.

Panentheïsme.

(Alles wat bestaat en leeft, bestaan en geleefd heeft, vindt zijn bestaan in God en is niet los-van-God verkrijgbaar.)

Eerst moeten wij het erover eens zijn, dat God nergens anders kan zijn dan overal. In de meeste officiële gebeden van de kerken wordt er echter een ander beeld van God gebruikt, – God is daar een soort van Opperwezen, die hoog boven en buiten de geschapen werkelijkheid troont en de schepping is eens, lang geleden, buiten God in de lege ruimte geplaatst. Dat Godsbeeld maakt het ons zo moeilijk om de stap te zetten naar een geloven, dat er niets en niemand is en kan zijn buiten God, want buiten God kan er niets bestaan. Anders zou God “God “ niet meer zijn, maar een van de bestaande werkelijkheden, naast de geschapen wereld. En dan verloor God Zijn uniciteit, want dan zou er iets bestaan, dat aan Gods totaliteit een grens zou stellen.

Hier hebben wij, mensen, te gemakkelijk een beeld van de Onafbeeldbare God gemaakt, als van een kunstenaar, die een kunstwerk maakte, dat los van Hem zelf bestaat. Bovendien bestaat er in God geen tijd, dus de schepping is niet iets van heel lang geleden, maar van hier en nu. Dat ik besta en adem haal, **IS** Gods schepping op dit ogenblik. God zegt nu over mij Zijn liefdeswoord: “Ik wil, dat jij bent”.

Overigens komt dit alles en allen omvattende beeld van God – God als de liefdevolle ruimte waarin alles en ieder bestaat en leeft – ook in de Bijbel voor. Zo zingt psalm 139: *“Achter mij zijt Gij, vóór mij, rondom mij. Gij hebt uw hand op mij gelegd”.*

Jezus van Nazareth paste een oude wijsheid van het Joodse volk op zichzelf toe, toen hij zei: *“Wie mij ziet, ziet de Vader”.*(Joh. 14, 9.) En ook: *“Al wat gij gedaan hebt voor een dezer geringsten van mijn broeders, hebt gij voor Mij gedaan”* (Mattheus

25, 40)

En de apostel Paulus haalde in Athene met instemming een heidense wijsgeer aan, toen hij zei: *"Hij is immers niet ver van ons. Want door Hem hebben wij het leven, het bewegen en het zijn; zoals sommigen van uw eigen dichters hebben gezegd: Want wij zijn van Zijn geslacht"*.

(Hand. 17, 27-28.)

De heilige Augustinus formuleerde het kort en krachtig; *"Interior intimo meo"*: "Gij zijt mij meer intiem nabij, dan ik mijzelf nabij ben".

En Meister Eckhart o.p. schreef zelf:

(Over Genesis 1.) Het zijn is God.....Dus als God niet is, is er niets.....God werkt alles, wat Hij schept, werkt en doet, in Zichzelf. Want wat buiten God is en buiten God wordt, is en wordt buiten het zijn. Ja, dan wordt het absoluut niet, want het zijn is de grens van alle worden.....het is dus een verkeerde voorstelling, alsof God de geschapen dingen buiten Zichzelf gezet had in een soort van onbegrensde leegte.

God riep de dingen uit het niets: uit het niet-zijn, tot het zijn, dat zij in Hem vinden. Waar zouden de schepselen kunnen zijn, als ze niet in het zijn, als oergrond, zouden zijn?Buiten het zijn kan er niets zijn.....Hij heeft dus alles "In den beginne" geschapen, want in Zichzelf, in het "in den beginne" zelf.(Alles is in God:NU)

God heeft alles zo geschapen, dat Hij niet met scheppen opgehouden is, maar dat Hij altijd door schept en tot scheppen komt.

(Opus tripartitum.)

Godsgeboorte.

In de kern van ons bestaan zijn wij dus niet verenigd met God, maar één met God. Ik ben niet alleen in de Ruimte, die God is; ik ben er een klein deeltje van. Mijn gelovige opdracht is dan: "Worden wie ik in aanleg ben". God baren, dat wil zeggen: God open-*baren* in mijn leven en werken, in mijn doen en laten. Zoals ik ooit over Jezus Christus las: "Hij was zo gegrepen door de droom van God, dat hij besloot om die droom dan maar te gaan doen". De manier waarop God dus weer mens wordt, nu in mij, is aangegeven in de Johanneïsche geschriften:

"God is liefde, en wie in de liefde blijft, blijft in God en God blijft in hem" (1 Johannes 4:16). *"Wie niet liefheeft, kent God niet, want God is liefde"* (1 Johannes 4:8).

Iedere keer, dat ik mij tot "naaste" van iemand maak,(Lucas 10, 36.) maak ik "HINENI": maak ik: IK-BEN-ER-VOOR-JOU. Maak ik: God en Zijn naam – Zijn wezen, voor zover wij die durven omschrijven, – werkelijkheid; doe ik God dus geboren

worden. Of ik daarbij aan God denk, of niet. Of ik in God geloof of niet. Dat lukt soms even – 30 procent – ; soms een beetje meer – 60 procent –; soms adembenemend goed – 100 procent. (Zie de parabel van Jezus over het vrucht dragen van het zaad: Mattheus 13, 8.)

“Op die manier” – zou meester Eckhart o.p. misschien nu zeggen – “Wordt God niet eenmaal geboren in Bethlehem, maar hopelijk honderden – duizenden – malen iedere maand in Rotterdam en elders. Dan zal Kerstmis zalig zijn voor velen”.

ZALIG KERSTMIS.

Leo Raph. A. de Jong o.p.

December 2018.

Leerhuis Spiritualiteit, Voorschoten, no. 8.

=====